

POSTANOWIENIE

Dnia 22 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szczepaniec

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej
na posiedzeniu w dniu 22 maja 2024 r., bez udziału stron
wniosku obwinionej sędzi Sądu Apelacyjnego w [...] M. P. o wyłączenie Michała Lasoty – Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego od prowadzenia postępowań dyscyplinarnych wszczętych w stosunku do SSA M. P., w tym postępowania w przedmiocie zawieszenia w czynnościach służbowych toczącego się przed Izbą Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego pod sygn. akt II ZZ 14/22, [...] oraz o wyłączenie Rzecznika Dyscyplinarnego Piotra Schaba i jego zastępcy Przemysława Radzika od rozpoznania wniosku o wyłączenie Michała Lasoty oraz od udziału w postępowaniach dyscyplinarnych dotyczących SSA M. P.

postanowił:

- 1. wniosek obwinionej sędzi Sądu Apelacyjnego w [...] M. P. o wyłączenie Michała Lasoty – Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego od prowadzenia postępowań dyscyplinarnych wszczętych w stosunku do SSA M. P., w tym postępowania w przedmiocie zawieszenia w czynnościach służbowych toczącego się przed Izbą Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego pod sygn. akt II ZZ 14/22, [...] pozostawić bez rozpoznania;**
- 2. wniosek obwinionej sędzi Sądu Apelacyjnego w [...] M. P. o wyłączenie Rzecznika Dyscyplinarnego Piotra Schaba i jego zastępcy Przemysława Radzika od rozpoznania wniosku o wyłączenie Michała Lasoty oraz od udziału w postępowaniach dyscyplinarnych dotyczących SSA M. P. pozostawić bez rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 21 lutego 2023 r. (data wpływu) obwiniona sędzia Sądu Apelacyjnego w [...] M. P. złożyła w Krajowej Radzie Sądownictwa wniosek o wyłączenie na podstawie art. 47 § 1 k.p.k. i art. 48 § 1 k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k.:

1. Michała Lasoty - Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego od prowadzenia postępowań dyscyplinarnych wszczętych w stosunku do SSA M. P., w tym postępowania w przedmiocie zawieszenia w czynnościach służbowych toczącego się przed Izbą Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego pod sygn. akt II ZZ 14/22, [...],
 2. Rzecznika Dyscyplinarnego Piotra Schaba i jego zastępcy Przemysława Radzika od rozpoznania wniosku o wyłączenie Michała Lasoty oraz od udziału w postępowaniach dyscyplinarnych dotyczących SSA M. P.,
- z powodu okoliczności wywołujących uzasadnione wątpliwości co do ich bezstronności w wytoczonych postępowaniach dyscyplinarnych, w tym w niniejszym postępowaniu odwoławczym. Ponadto, wniosła o przekazanie powyższego wniosku właściwemu, niezależnemu organowi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Oba wnioski należało pozostawić bez rozpoznania.

Właściwym do zastosowania w kwestii wyłączenia oskarżyciela występującego w charakterze strony w konkretnej sprawie jest posłankowo stosowany – jak wszystkie przepisy Kodeksu postępowania karnego - w postępowaniu dyscyplinarnym art. 48 § 1 k.p.k. Przepis ten wskazuje, że o wyłączeniu prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze oraz oskarżyciela publicznego orzeka prokurator nadzorujący postępowanie lub bezpośrednio przełożony. Z kolei, zgodnie z art. 31 § 2 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2024, poz. 390 t.j.) [dalej powoływana jako: ustawy Prawo o prokuraturze], prokurator kierujący komórką organizacyjną

w jednostce organizacyjnej prokuratury jest zwierzchnikiem służbowym w stosunku do prokuratorów wykonujących czynności w tej komórce. Powyższy przepis w powiązaniu z art. 112 § 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2024, poz. 334, t.j.) [dalej powoływana jako: u.s.p.] wskazuje na Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych jako na przełożonego swoich zastępców, jak również przełożonego całej komórki do spraw postępowań dyscyplinarnych sędziów.

Przenosząc powyższe rozważania prawne na grunt niniejszej sprawy oraz mając na uwadze treść art. 48 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p., w niniejszym postępowaniu właściwym do rozpoznania wniosku z pkt 1, tj. o wyłączenie Michała Lasoty - Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego od prowadzenia postępowań dyscyplinarnych wszczętych w stosunku do SSA M. P., w tym postępowania w przedmiocie zawieszenia w czynnościach służbowych toczącego się przed Izbą Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego pod sygn. akt II ZZ 14/22, [...], jest Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych.

Sąd Najwyższy nie dostrzegł prawnych podstaw nie tylko do uwzględnienia, ale przede wszystkim do rozpoznania ww. wniosku obwinionej o wyłączenie Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych, stwierdzić należy, że to właśnie on jest organem właściwym do rozpoznania żądania sformułowanego w pkt 1 wniosku.

Odnosząc się z kolei do pkt 2 wniosku, Sąd Najwyższy zauważa, że nie może podlegać rozpoznaniu wniosek o wyłączenie od udziału w sprawie Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych SSA Piotra Schaba i Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych SSA Przemysława Radzika w sytuacji, w której nie uczestniczą oni bezpośrednio w sprawie dyscyplinarnej dotyczącej obwinionej.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że k.p.k. nie przewiduje *wyłączenia sędziego in abstracto*. Rozważanie wyłączenia sędziego na podstawie art. 40 § 1 lub 41 § 1 k.p.k. wchodzi w rachubę jedynie w odniesieniu do konkretnego sędziego wyznaczonego już do udziału w sprawie, a nie sędziego, który jedynie potencjalnie może zostać do sprawy wyznaczony. Stanowisko to prezentowane jest na tle postępowania karnego konsekwentnie zarówno

w doktrynie, jak i w orzecznictwie (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 listopada 2004 r., V KK 195/04, OSNKW 2005 Nr 1, poz. 5; z dnia 22 lipca 2009 r., SNO 53/09, OSNSD 2009 Nr 1, poz. 68; z dnia 30 czerwca 2010 r., WD 7)10, OSNwSK 2010 Nr 1, poz. 1344; z dnia 10 października 2014 r., SNO 51/14, z dnia 14 grudnia 2016 r., III KO 99/16; czy np. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 2 maja 2012 r., II AKo 65/12).

Ustawodawca nie przewidział tym samym możliwości wyłączenia ogółu sędziów orzekających w sądzie, przed którym sprawa zawisła. Na mocy art. 47 § 1 k.p.k., który nakazuje stosować odpowiednio do prokuratora, innych osób prowadzących postępowanie przygotowawcze oraz innych oskarżycieli publicznych przepisy art. 40 § 1 pkt 1-4, 6 i 10, § 2 k.p.k. oraz art. 41 k.p.k., art. 41a k.p.k. i art. 42 k.p.k., należy stwierdzić, że przepis ten odnosi się również do oskarżycieli występujących w postępowaniach dyscyplinarnych dotyczących tak sędziów, jak i prokuratorów i w sytuacji niewyznaczenia konkretnego oskarżyciela do prowadzenia konkretnej sprawy, nie można podnosić w jej zakresie względem niego zarzutu braku bezstronności. Sąd Najwyższy dostrzega możliwość prowadzenia w ten sposób przez obwinioną obstrukcji procesowej.

Z analogicznych powodów niedopuszczalne jest składanie w jednym postępowaniu wniosków o wyłączenie sędziów lub rzeczników dyscyplinarnych, które to wnioski mają skutkować we wszystkich postępowaniach prowadzonych przeciwko obwinionemu. O tym ograniczeniu przesądza już samo brzmienie art. 41 § 1 *in fine* Kodeksu postępowania karnego, który stanowi, że sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2023 r., sygn. akt II ZO 76/22 Lex nr 3597286).

Nie mógł zatem zostać rozpoznany wniosek o wyłączenie Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych SSA Piotra Schaba i jego zastępców, SSA Przemysława Radzika i SSO Michała Lasoty od prowadzenia wszystkich postępowań dyscyplinarnych dotyczących obwinionej sędzi. Jeżeli obwiniona żąda takiego wyłączenia, powinna złożyć w każdym z postępowań

dyscyplinarnych osobny wniosek o wyłączenie odpowiednio tego rzecznika, który aktualnie daną sprawę prowadzi.

Niezależnie od kwestii niedopuszczalności powyższych wniosków, poczynić należy marginalną uwagę, że w orzecnictwie podnosi się, iż zarzut braku bezstronności rzecznika dyscyplinarnego może być rozpatrywany jedynie jako zarzut uchybienia o charakterze względnej przyczyny odwoławczej, którego skuteczność byłaby uzależniona od wykazania, że w dochodzeniu doszło do poważnych nieprawidłowości w gromadzeniu materiału dowodowego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2017 r., sygn. akt SDI 6/17, Lex nr 2310122).

Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

[M. T.]

[ms]